

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Aleksander

Nazwisko: Dellman

Miejsce urodzenia: Kamionka Strumiłowa

Data urodzenia: 16-12-1894

Imię ojca: Dominik

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Akta nadzorcze śledztwa prowadzonego przez WUBP w Krakowie przeciwko Aleksandrowi Dellmanowi. Śledztwo wszczęto za wnioskiem z 20.08.1945, oskarżając A. Dellmana o „antypaństwową działalność w nielegalnej organizacji AK”. Aresztowany, poddany rewizji i osadzony w więzieniu karno-śledczym WUBP w Krakowie. 29.11.1945 śledztwo zakończono, a materiały przekazano do dyspozycji Prokuratury Wojskowej Okr. Krakowskiego, która 04.12.1945 wystosowała akt oskarżenia przeciwko osadzonemu. Wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w Krakowie z 28.03.1946 skazany na karę 5 lat pozbawienia wolności, jednocześnie na mocy ustawy o amnestii zwolniony z więzienia.	IPN BU 824/566 (Pr.O. 4746/45).	
Akta o sygnaturze IPN Kr 109/79 to materiały Wojskowego Sądu Okręgowego nr V w Krakowie. Aleksander Dellman został aresztowany i objęty śledztwem w związku z działalnością w ZWZ i AK. Śledztwo zakończono 04.12.1945 skierowaniem do sądu aktu oskarżenia. Uznany winnym i skazany 28.03.1946 na 5 lat więzienia, jednak na mocy amnestii Aleksander Dellman został zwolniony z więzienia.	IPN Kr 109/79 (So 196/46).	
Akta o sygnaturze IPN BU 0296/1 t. 2 to materiały administracyjne wytworzone przez Departament III MBP w latach 1946-1954. Zebrane dokumenty dotyczą działalności organizacji niepodległościowych działających na terenie kraju po zakończeniu II w. ś. Zawierają one głównie korespondencję pomiędzy terenowymi jednostkami BP a MBP w Warszawie, ankiety osób ujawniających się w 1947 roku, protokoły przesłuchań osób zatrzymanych, meldunki z przeprowadzanych działań operacyjnych oraz doniesienia agenturalne. W materiałach znajduje się także odpis oświadczenia Aleksandra Dellmana, przesłany przez Dep. III MBP do naczelnika Wydziału III WUBP w Krakowie. Oświadczenie z 05.04.1947 zostało złożone przed komisją w WUBP we Wrocławiu.	IPN BU 0296/1 t. 2 (2/KS/1).	

Akta o sygnaturze IPN Wr 032/189 (t. 7 i 17) zawierające oświadczenia i ankiety ujawnionych członków podziemia niepodległościowego w związku z amnestią z 1947 roku to materiały operacyjne z zasobu WUBP we Wrocławiu. Zarchiwizowane pod sygnaturą 2285/IV. W tomie 7 znajduje się oryginał oświadczenia Aleksandra Dellmana, tom 17 to odpisy maszynowe sporządzone na podstawie oryginału. Dokument z 05.04.1947 zawiera szczegółowe informacje dot. jego działalności od czasów okupacji do momentu stawienia się przed Komisją Amnestyjną we Wrocławiu. Aresztowany w lipcu 1945 i skazany na 5 lat pozbawienia wolności (zwolniony na mocy amnestii w 1946 roku), po wyjściu z więzienia dowódca zgrupowania pld. Kraków „Armii Polskiej w Kraju” działającej do stycznia 1947 (aresztowania komórki krakowskiej).

IPN Wr 032/189 t. 7 i 17 (2285/IV).

Akta o sygnaturze IPN BU 01178/762/J to materiały sprawy wstępnego-agenturalnego rozpracowania o kryptonimie „Mecenas”, wytworzone przez Departament III MBP. Sprawę wszczęto na osobę Aleksandra Dellmana, uznając go za potencjalnego kandydata do werbunku – na co wskazuje raport sporządzony 07.12.1953 przez Sekcję IV Wydziału III MBP w Krakowie. Sprawę przejął Wydział IV Departamentu III MBP. W materiałach brak potwierdzenia werbunku. Sprawę zamknięto i 28.05.1963 przekazano do archiwum Biura „C” pod sygnaturą 2050/II, w 1984 roku akta wybrakowano. Wpis na podstawie mikrofilmu (z 17.12.1979) zachowanego pod sygnaturą 1632/2.

IPN BU 01178/762/J (1633/2) mikrofilm.

Aleksander Dellman przechodzi w aktach o sygn. IPN BU 0423/7102 na str. 88-90. Informacje zawarte w formularzu oraz notatce służbowej z 10.02.1975 powstały w oparciu o materiały archiwalne o sygn. 2050/II z zasobu Wydziału II Biura „C” MSW. A. Dellman od 1940 roku był członkiem ZWZ i AK, od 1945 roku dowódcą batalionu w AK. Aresztowany przez WUBP w Krakowie w lipcu 1945 i skazany przez WSO w Krakowie na 5 lat więzienia. Zwolniony na mocy amnestii w kwietniu 1946, ujawnił się 05.04.1947 przed Komisją Amnestyjną WUBP we Wrocławiu.

IPN BU 0423/7102.

Akta o sygnaturze IPN Kr 074/167 zawierają charakterystykę organizacji o nazwie „Armia Polska w Kraju”, którą dowodził Aleksander Dellman – ps. „plk Stasiak”, „Dziadek”. Materiały administracyjne wytworzono w WUSW w Krakowie w latach 1985-1988 na podstawie akt sądowych oraz śledczych i operacyjnych z zasobu archiwum WUSW w Krakowie, a także z wykorzystaniem materiałów z WUSW we Wrocławiu oraz z Wydz. II Biura „C” MSW. Wg charakterystyki „Armia Polska w Kraju” działała od kwietnia 1946 do stycznia 1947 na terenie obejmującym Kraków oraz powiaty: wadowicki i myślenicki, podporządkowując sobie lokalne grupy określane jako „poakowskie”. Utworzona przez Aleksandra Dellmana po opuszczeniu przez niego więzienia, w którym przebywał aresztowany za wcześniejszą działalność w AK i skazany przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Krakowie na 5 lat pozbawienia wolności (karę darowano na mocy amnestii 28.03.1946). Działalność grupy ostatecznie zakończyła się wraz z ujawnieniem się Aleksandra Dellmana przed Komisją Amnestyjną WUBP we Wrocławiu w kwietniu 1947. Materiały zawierają kwestionariusze osobowe członków grupy, opisy działań podejmowanych przez organizację (tzw. „karty na czyn przestępczy”), analizy struktur organizacji oraz korespondencję pomiędzy WUSW w Krakowie i Wrocławiu a Biurem „C” MSW dotyczącą udostępniania materiałów archiwalnych

IPN Kr 074/167 (164/X).